

Секція 4

ІННОВАЦІЇ У ПУБЛІЧНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ І МУНІЦИПАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ БУДІВНИЦТВОМ І НЕРУХОМІСТІЮ: ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА, ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ДИСКУСІЇ

Засідання 07-08 червня 2022 о 14⁰⁰

Шапошнікова І.О.

канд. екон. наук, доцент

ORCID: 0000-0002-4359-9637

*Київський національний університет будівництва і архітектури,
м. Київ, Україна*

ЩОДО ПИТАННЯ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Вже зараз в умовах воєнного стану ми спостерігаємо часткову відбудову зруйнованих і пограбованих російською армією і уже визволених збройними силами України міст і сіл нашої країни. Люди повертаються до своїх домівок. Тому терміново ремонтується житло, елементи інфраструктури, а саме подача газу, світла, ремонт доріг тощо. Також відновлюється робота магазинів, офісів, підприємств. Ці елементи відбудови економіки держави є спонтанними, точковими, вирішують невідкладні тактичні завдання.

З закінченням війни почнеться повномасштабне відновлення економіки України як на макрорівні, так і на рівні окремих регіонів, галузей, бізнесу. У свою чергу, 27 квітня 2022 року в Києві, в умовах воєнного стану, відбувся Конгрес місцевих та регіональних влад при Президентові України, на якому ставились принципово важливі питання, розглядалися підходи до організації відбудови нашої економіки, з урахуванням черговості завдань і пропозицій та інтересів міжнародних донорів [1].

Сьогодні весь світ зрозумів, що рф - це країна, яка ігнорує міжнародні правила, тотально винищує людські ресурси, житло і інфраструктуру, намагається штучно призвести до голоду, викрадаючи запаси з зерносховищ та сільськогосподарську техніку, а також металопрокат.

Поруч з проблемою масштабних руйнувань цілих міст, інфраструктури, промислових об'єктів, які рано чи пізно можна відбудувати, існує інший, трагічний наслідок війни - це величезні безповоротні людські втрати. Адже гинуть тисячі українців - дорослі, діти, молоді люди. Багато людей зазнають каліцтва. Мільйони жінок і дітей стають біженцями, молодь шукає можливостей продовжити

навчання закордоном. Частина з тих людей, що через війну виїхали з нашої країни вже не повернуться назад.

Тому головною метою відбудови країни є відновлення людського потенціалу за рахунок створення соціальних умов для населення, а також економіко-правових передумов для розвитку промисловості і бізнесу. Ці кроки мають спонукати поверненню українців на батьківщину, де вони зможуть безпечно жити та працювати, а також - заохочувати іноземний капітал довгостроково працювати в Україні.

Але як правильно організувати відбудову зруйнованої війною економіки нашої країни? Необхідно орієнтуватись на аналогічний історичний досвід відбудови післявоєнної Європи та Балкан.

При оцінці масштабу нанесених збитків всім секторам економіки та соціально-житловій сфері особливу увагу слід приділити тим постраждалим регіонам, на які до війни припадала найбільша частка від загального експорту товарів. Це Дніпропетровська (18%), Донецька (10%), Запорізька (7%) та Миколаївська (5%) області [2, 3]. А також секторам економіки, які до війни забезпечували країну доходом: сільськогосподарська (38% в загальному обсязі експорту товарів) та металургійна галузі (30%), транспортні (40% в загальному обсязі експорту послуг), ІТ (29%) та ділові послуги (11%) [4, 5].

Першочергові напрямки відбудови країни мають зосередитись на тих секторах економіки, які можна найшвидше відновити. Це ІТ сектор, будівельна галузь, авіапослуги (32,5% у загальній структурі транспортних послуг) та морські послуги (11,8%) [4]. Україна має потужний ІТ сектор, який успішно працює на економіку країни, навіть під час війни, та експортує свої послуги на весь світ. Тому слід створити передумови, передусім податкові, до повернення ІТ компаній в правове поле України. Окрему увагу слід зосередити на всебічній підтримці будівельної галузі. Адже саме її потужності - виробничі, матеріальні, людські та інтелектуальні будуть найбільше задіяні при відбудові країни.

Необхідно оцінити потенціал соціально-економічного розвитку територій, які було повністю зруйновано. На цьому етапі потрібно розробляти інвестиційні проекти та застосовувати існуючі інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень на основі аналізу даних та імітаційного моделювання (Decision Support System). Слід орієнтуватись на потенційну ємність українського ринку та світових ринків. Серед головних секторів, які доцільно розвивати з огляду на існуючий внутрішній та зовнішній попит - це ІТ та воєнно-промисловий сектори, а також сільське господарство. Також потрібні інвестиції на відновлення екосистем, впровадження енергозберігаючих технологій, щоб не потрапляти в залежність від російського газу та нафти.

Важливо визначити головні напрямки початкових інвестицій, а саме послідовність відбудови основних виробничих засобів та соціально-житлової інфраструктури таким чином, щоби якомога

швидше продукція та послуги відбудованих промислових підприємств могли використовуватись в економіці країни. Доцільно приділяти увагу тій продукції, яку можна експортувати. При цьому слід максимально уникати імпорту технологій, матеріалів тощо, якщо можна використовувати місцеві. Також необхідно збільшувати частку виробництва кінцевої продукції, а не сировини.

Особливої уваги потребує створення економіко-математичних моделей управління трудовими ресурсами. Адже в них потрібно врахувати велику міграцію висококваліфікованих кадрів і робочої сили, а також демобілізацію наших воїнів та можливість їх подальшого працевлаштування.

Також потрібно приділити увагу проблемі вищої освіти: необхідні інвестиції у створення освітніх, наукових, промислових кластерів в Україні, де могли б навчатись і працювати не тільки українські студенти але й студенти і науковці зі всього світу.

Список використаних джерел:

1. Глава держави провів перше за час російського вторгнення засідання Конгресу місцевих та регіональних влад. Вінницька районна державна адміністрація. URL: <https://www.vinrda.gov.ua/news/ostanni-novyny/hlava-derzhavy-proviv-pershe-za-chas-rosiiskoho-vtorhnnennia-zasidannia-konhresu-mistsevykh-ta-rehionalnykh-vlad>

2. Товарна структура зовнішньої торгівлі у 2021 році. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/zd/tszt/arh_tszt2022_u.html

3. Регіональні обсяги зовнішньої торгівлі товарами у 2021 році. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/zd/oet/arh_oet2022_u.html

4. Структура зовнішньої торгівлі послугами у 2021 році. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm

5. Структура зовнішньої торгівлі товарами у 2021 році. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm

6. Сорокіна Л.В., Гойко А.Ф. Інвестиційна ефективність будівництва України: реалії та методологія оцінки. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2021. № 47 (2). С. 48-63.

7. Сорокіна Л.В., Гойко А.Ф. Планування інвестицій: навчально-методичний посібник. К.: КНУБА. 2021. 156 с.